

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštnjnjem na dom na celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni av. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, n. plačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natlane enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

C. k. notarji in slovensko uradovanje.

Letošnji „Slov. Gospodar“ štev. 4, ki piše o nekem c. k. notarju na Ptui, kateri noče pisati slovenskih zapisnikov, nam je dal napotek sledečim vrstam:

Vsaki, ki hoče biti imenovan c. k. notarjem, mora znati jezik, ki se govori v dotični deželi; v pečatu, kojega rabi c. k. notar, mora se nahajati razun orla, imenovanega ime, c. kr. notar, ime dežele ter sedeža in sicer zadnje troje v deželnem jeziku in če se govori v dotičnem okraju več jezikov, v vseh teh jezikih.

Nobeden c. kr. notar ne sme poslovati in pisem delati gledé opravil, katera so prepovedana oziroma, katera bi se napravila samo na videz, na kvar postave ali pa, da bi kdo trpel krivično škodo; tudi ne sme poslovati gledé opravil, ki zadevajo njega, notarja samega, oziroma njega ožjo rodbino.

Če se razun imenovanih kako drugo opravilo, ki spada v delokrog c. k. notarja, njemu izroči, mora se tisto od njega opraviti. Postavno je tudi določeno več opravil, kakor n. pr. juterne — ženitvene pogodbe — ki se morajo izvršiti v obliki pisma, kojega ne sme nikdo drugi napraviti, kakor c. kr. notar, ker nimajo drugače nobene veljave.

Iz teh kratko navedenih določil, ki se naslanjajo na postavo in sicer na notarski red z dne 25. julija 1871 št. 75 drž. zak., sledi to-le: „Vsak, kdor je kot c. k. notar nameščen na spodnjem Štajarskem, kjer se govori večinoma slovenski in deloma tudi nemški, mora znati slovenski in nemški; vsaki, kateremu je treba kakega opravila pri c. kr. notarju, pa ima pravico zahotovati, da se mu to napravi od notarja tudi slovenski.“

Če bi se temu ustavljal eden ali drugih izmed c. k. notarjev, nameščenih na spodnjem Štajarskem, kolikor ga spada pod c. kr. okrožno sodnijo Celjsko, ima stranka pravico se pritožiti na merodajnem mestu. Pa tudi v sodnij-

skih zadevah, kolikor jih je izročenih c. k. notarjem, ima vsaki, ki je v istih pozvan k c. k. notarju, pravico zahotovati, da se pišejo dotični zapisniki v slovenskem jeziku. Če se kateri, c. k. notar na spodnjem, slovenskem Štajarskem temu ustavlja, treba se je samo pritožiti na merodajnem mestu — in pomagalo bode.

Če bi pa kateri teh notarjev sam izrekel, da ne zna slovenski, mora službo kot c. k. notar zgubiti, ker po postavi ni sposoben za tisto.

V mestih, kjer je več c. kr. notarjev, si lahko pomagamo; treba se je samo izogibati pisaren ali kancelij, kjer nočejo znati slovenski, v krajih pa, kjer je nameščen samo eden c. k. notar, smemo vsled postave zahotovati, da se nam ustreže in delajo slovenska pisma in zapisniki slovenski in mora se nam ustreči.

O c. kr. poštni hranilnici.

Okoli 100 let je, kar so na Angleškem sprožili misel, naj bi se po posameznih poštah ustanovile hranilnice. To pa zavoljo tega, naj bi ljudstvo dobilo priložnost za varčevanje, ker še je drugih hranilnic bilo skoro toliko, kakor nič. Sprožena misel se je izvršila leta 1861: takrat so Angleži dobili zavod, ki so ga krstili z imenom poštna hranilnica.

Nova ustanova je dobro prospevala, vsled tega so na isto začeli misliti človekoljubi tudi po drugih državah. Na pr. na Taljanskem je poštna hranilnica začela poslovati leta 1876, na Francoskem 1882... Pri nas v Avstriji bile so v tem obziru podobne razmere: prvo hranilnico so na Dunaji osnovali leta 1819, drugo 1820 v Ljubljani, tretjo 1822 v Innsbuku na Tirolskem, potem 1825 v Gradcu in v Pragi in leta 1854 je vseh hranilnic bilo še samo 11. Do 1882 je število istih narastlo do 345. Od teh bilo jih je na Štajarskem 47, na slovenskem delu samo 14, in sicer po sledečih krajih: Brežice (od leta 1870), Celje (1865), Cmerek (1859), Konjice (1872), Kozje (1874), Sv. Lenart (1873),

Ljutomer (1874), Maribor (1862), Ormož (1879), Ptuj (1862), Radgona (1862), Rogatec (1875), Slov. Bistrica (1868), Slov. Gradec (1869). Razven teh zavodov so takozvane posojilnice dobili kraji: Ljutomer, Šoštanje, Mozirje, Ormož, Celje, Žalec, Maribor, Sevnica, Ptuj, Konjice, Pišce, Slatina, Makolje. Tudi Laški trg ima svoj denarstveni zavod.

Hranilnice in posojilnice so pa večini ljudstva z dežele precej težko pristopne. Iste se namreč nahajajo dozdaj praviloma še samo po mestih in trgih, za deželana dokaj oddaljenih, a za male zneske, ki bi se lahko za nekoliko časa založili v hranilnici, za to se ne splača hoditi daleč. Tem nedostatkom se je v okoliščini prišlo s c. kr. pošto hranilnico. Dotično postavo, ki so jo gospodje poslanci bili v državem zboru sklenili, so svetli cesar odobrili z lastnoročnim podpisom dne 28. maja 1882. In sedaj hranilnico imajo skoro v vsakej večji fari, če je le tam pošta. Dandanes se namreč denar za varčevanje pobira po cesarstvu pri vsakej pošti. Kar se po posameznih poštah nabiralnicah skupi, to se vselej sledečega dne o nabranem znesku račun pošlje na Dunaj, kjer se nahaja vodstvo ali c. kr. pošto-hranilnični urad, ki vso zadevo vodi, a spada pod oblast ministra za trgovino.

Poštna hranilnica je začela delovati dne 12. januarja 1883. Nedavno je toraj nastopila šesto leto svojega poslovanja.

Vsaki vložnik, t. j. človek, kateri denar vloži, dobi pri prvokratnem vlaganju posebno knjižico, in sicer brezplačno. Do decembra minolega leta je postava zahtevala, da si smel vlagati le takšne zneske, ki so se dali deliti s 50, na pr. 50 kr., 1 gld. 50 kr., 2 gld., 2 gld. 50 kr. in podobno naprej. V tem obziru je državni zbor lani postavilo preuredilo tako, da se sme vložiti vsaki 50 krajcarjev presegaajoči znesek, postavim: 56 kr., ali 2 gld. 18 kr. itd. Tako predelano postavo so cesar potrdili dne 19. novembra 1887. — Lahko se vlagajo tudi majhni zneski po 5 kr., ali v ta namen se rabijo takozvane pošto-hranilnične karte. Tote prav toplo priporočamo vzlasti za rabo otrokom, solarjem, rokodelskim in raznim drugim učencem. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Rigajski lan.

V zadnji številki „Slov. Gosp.“ priloge prosi častito uredništvo, naj bi se mu o skušnjah z rigajskim lanom poročalo. Naj vzprejme od mene to-le poročilo:

Bilke od omenjenega lana zrastejo polovico višje od našega domačega in pridela se lepo fino predivo, ter je vsega priporočila vre-

den. Napaka pri njem je samo to, da ima le malo semena in je to večkrat le slabo. Tedaj pa je potrebno ga vsako leto iz nova naročiti. Seme se dobi kilogram po 20 kr. pri c. kr. kmetijski družbi v Gradci. Družba ga vsako leto iz Rusovskega dobiva.

Dobro bi bilo, ko bi se pri nas lanoreje bolje poprijeli. Resnica, da stane precej dela, toda iz lepega prediva napravi se kaj močno in izvrstno platno in prihrani zato precej denarja. To pa je znano, da je platno, ki se kupi v štacuni, za kmeta le slaba roba.

Kje se najbolje pozna, če je svinja jikrava?

Večkrat se zaklane svinje na gornje Avstrijsko pošiljajo in navadno jim na tilniku globoko prerežejo, da se pogleda, če ni kje jikrava. Tak prerez pa za oko ni prijeten. Najbolje se pozna, če samo jezik prerežeš in ni potreba na tilniku prerezati.

Obirajte gosenično zalego s sadnega drevja!

Lansko leto smo slišali veliko tožeb, da so gosence na sadnem drevju mnogo škode napravile. Tudi smo videli v nekaterih vaših mesecah maja drevje popolnem golo, ker so gosence vse cvetje in mlado perje požrle. Kako lahko bi pač bilo temu pomagati, ko bi zalego po drevju v spomladi pobrali in sežgali! Se vé, da če bi samo nekateri obirali, ne bilo bi še mnogo pomagano, temuč to morajo vsi storiti. Imamo postavbo, da imajo župani na to delo paziti in nemarneže kaznovati, pa žalibog, da je samo na papirji.

Ako hočeš svoje drevje pred škodljivimi mrčesi zavarovati, moraš v spomladi vso zalego obrati in okoli debla debeli papir v podobi lijske oviti (glej umni sadjerejec stran 68) in ga namaži večkrat od znotraj z mažo. Le-ta obstoji iz masti ali kolomaza, kateremu se nekaj trpentina in lanenega olja primeša. Z njo se večkrat notranja stran povezi namaže, na kar se žužki in gosence polovijo.

F. P—k.

Sejmovi. Dne 13. februvarija v Gomilici in v Vidmu. Dne 14. februvarija v Račah, v Sevnici, na Ponikvi, v Brežicah in v Žalci. Dne 15. februvarija v Imenem (za svinje). Dne 16. februvarija v Bučah in na Bregu pri Ptui. Dne 18. februvarija pri sv. Filipu (za svinje) in v Vozenici.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev.) Dne 12. januarja volil je na slednje 1. razred. V tem imajo Celjani večino, tako da bi vsaka borba od naše strani bila brez uspeha. Računali smo, da bodo nemškutarji v tem razredu postavili za kandidata Stibenegga; kajti